Środowisko przyrodnicze Polski – najważniejsze wiadomości

Teoria w pigułce, przykłady i rozgrzewka

KARTA 1/6

Imię i nazwisko: Data: Wynik: ..... / 11 pkt

Przypomnij sobie

- **Położenie**: fizycznogeograficzne – w środkowej Europie, nad Morzem Bałtyckim, między Sudetami i Karpatami a Bałtykiem; polityczne – państwo Unii Europejskiej i NATO, graniczy z 7 państwami: Niemcami, Czechami, Słowacją, Ukrainą, Białorusią, Litwą i Rosją (obwód królewiecki). Granica morska obejmuje też **morskie wody wewnętrzne** (m.in. część Zatoki Gdańskiej, polskie części Zalewu Wiślanego i Zalewu Szczecińskiego). Powierzchnia – ok. 314 tys. km² (GUS, 2025 r.).
- Skrajne punkty Polski – N: Jastrzębia Góra (54°50'N), S: Opołonek (49°00'N), W: zakole Odry k. Osinowa Dolnego (14°07'E), E: zakole Bugu k. Zosina (24°09'E). Rozciągłość południkowa wynosi 5°50' (ok. 650 km), a równoleżnikowa 10°02' (ok. 690 km). **Konsekwencje rozciągłości**: na wschodzie Słońce wschodzi i zachodzi o ok. 40 minut wcześniej niż na zachodzie (10° długości = 40 min czasu słonecznego), a na północy latem dzień jest dłuższy, a zimą krótszy niż na południu. Europa rozciąga się od ok. 36°N (Hiszpania – przylądek Marroquí) do ok. 71°N (północne wybrzeże Norwegii) – dlatego na jej obszarze jest kilka stref klimatycznych.
- Rzeźbę północnej i środkowej Polski ukształtował **lądolód skandynawski**: moreny, sandry, pradoliny, jeziora rynnowe i morenowe. Na południu o rzeźbie zdecydowały **ruchy górotwórcze**: stare, wielokrotnie wypiętrzane i zrównywane Sudety oraz młode, fałdowe Karpaty (powstałe w tym samym czasie co Alpy); wyżyny powstały na wypiętrzonych skałach osadowych.
- Klimat **umiarkowany przejściowy**: ścierają się masy powietrza polarnomorskiego (wilgotne) i polarnokontynentalnego (suche); zmienna pogoda, 6 pór roku (z przedwiośniem i przedzimiem).
- Rzeki: **Wisła** (najdłuższa rzeka Polski, ponad 1000 km – źródła podają różne długości, bo różnie mierzono koryto) i **Odra** (drugie co do wielkości dorzecze w Polsce, wypływa w Czechach). **Systemy rzeczne**: dorzecze Wisły jest *asymetryczne* – większość dużych dopływów jest prawostronna (San, Wieprz, Narew z Bugiem), mniej lewostronnych (Pilica, Bzura); w dorzeczu Odry najdłuższym dopływem jest prawostronna Warta z Notecią, a lewostronne to m.in. Nysa Kłodzka, Bóbr i Nysa Łużycka. Prawie cała Polska leży w zlewisku Bałtyku. Wisła to jedna z najbardziej naturalnych dużych rzek Europy (wyspy, starorzecza, ostoje ptaków), a w dolinie Odry zachowały się lasy łęgowe i rozlewiska. Jeziora głównie na pojezierzach.
- **Bałtyk**: morze płytkie (średnio ok. 50 m), słonawe (zasolenie ok. 7‰), prawie zamknięte – z oceanem łączą je wąskie Cieśniny Duńskie; zagrożenia: eutrofizacja (nawozy, ścieki), przełowienie, zatopiona broń chemiczna. **Okres wegetacyjny** (średnia dobowa temperatura powyżej 5°C) trwa od ok. 190 dni na północnym wschodzie do ponad 220 dni na Nizinie Śląskiej; w górach jest znacznie krótszy.
- **Surowce** i ich znaczenie: węgiel kamienny (Górnośląskie i Lubelskie Zagłębie Węglowe) i węgiel brunatny (Bełchatów, Turów; do 2026 r. także rejon Konina) – paliwo dla elektrowni i ciepłowni; rudy miedzi (Legnicko-Głogowski Okręg Miedziowy) – miedź i srebro, ważny towar eksportowy; sól kamienna (Kłodawa; dawniej Wieliczka i Bochnia – dziś kopalnie-muzea) – przemysł chemiczny i spożywczy; siarka (okolice Tarnobrzega), gaz ziemny (Podkarpacie, Niż Polski). **Województwa** (16) i ich stolice, np. podlaskie – Białystok, warmińsko-mazurskie – Olsztyn, zachodniopomorskie – Szczecin, podkarpackie – Rzeszów, świętokrzyskie – Kielce, małopolskie – Kraków.
- Gleby: bielicowe i rdzawe (najczęstsze, mało żyzne), brunatne, czarnoziemy i mady (najżyźniejsze). Lasy zajmują ok. 29,6% powierzchni (GUS, 2024 r.) – przeważa sosna. Rodzaje lasów: **bory** (iglaste, sosnowe na piaskach), lasy mieszane, **grądy** (dąb, grab), **buczyny**, **łęgi** (wilgotne, w dolinach rzek – olsza, wierzba, topola), **olsy** (bagienne).

Ludność i urbanizacja – najważniejsze wiadomości

Teoria w pigułce, przykłady i rozgrzewka

Imię i nazwisko: Data: Wynik: ..... / 6 pkt

Przypomnij sobie

- Polska liczy ok. 37,3 mln mieszkańców (koniec 2025 r., GUS; liczba spada – w 1946 r. ok. 24 mln, najwięcej – ok. 38,7 mln – pod koniec lat 90.); średnia gęstość zaludnienia – ok. 120 os./km² (najgęściej: śląskie i małopolskie; najrzadziej: podlaskie, warmińsko-mazurskie).
- **Przyrost naturalny** = urodzenia – zgony; w Polsce jest **ujemny** (2025 r.: ok. 238 tys. urodzeń i ok. 406 tys. zgonów). **Przyrost rzeczywisty** = przyrost naturalny + saldo migracji. Na tle Europy (2024 r., na 1000 mieszkańców): przyrost naturalny – Polska –4,3, Włochy –4,8, Niemcy –4,0, Francja +0,3, Irlandia +3,4; dodatni przyrost rzeczywisty mają m.in. Niemcy i Francja dzięki napływowi imigrantów. Społeczeństwo się starzeje (coraz więcej osób po 65. roku życia). **Piramida wieku i płci** Polski: wąska podstawa (mało urodzeń), szerokie grupy 30–49 lat (wyż z przełomu lat 70. i 80.) i 60–75 lat (wyż lat 50.), w najstarszych grupach przewaga kobiet (żyją dłużej).
- **Struktura zatrudnienia** (2024 r., Eurostat): w Polsce ok. 63% pracujących to usługi, ok. 30% przemysł i budownictwo, ok. 6% rolnictwo. W państwach Europy Zachodniej udział usług jest wyższy (Niemcy ok. 72%, Francja ok. 78%), a rolnictwa niższy (1–2%); większy niż w Polsce udział rolnictwa ma np. Rumunia (ok. 11%). Brakuje pracowników, więc rośnie zatrudnienie cudzoziemców.
- **Migracje**: emigracja (wyjazdy za granicę), imigracja (przyjazdy, np. z Ukrainy), migracje wewnętrzne (ze wsi do miast i na przedmieścia).
- Mniejszości narodowe m.in.: niemiecka, ukraińska, białoruska, litewska; mniejszość etniczna: łemkowska, romska; kaszubski – język regionalny. **Wyznania** (spis 2021): większość wierzących to katolicy (Kościół rzymskokatolicki – ok. 71% mieszkańców); mniejszości wyznaniowe to m.in. prawosławni (najwięcej na Podlasiu), Świadkowie Jehowy, ewangelicy (protestanci, najwięcej na Śląsku Cieszyńskim) i grekokatolicy.
- **Urbanizacja** – wzrost liczby i znaczenia miast; ok. 60% ludności Polski mieszka w miastach (Bank Światowy, 2024 r.) – mniej niż w Niemczech (ok. 82%), Francji (ok. 79%) czy Belgii (ok. 88%), więcej niż w Rumunii (ok. 52%). Aglomeracje: warszawska, katowicka (konurbacja), krakowska, trójmiejska. Największe miasta rozwinęły się dzięki funkcjom stołecznym i administracyjnym (Warszawa), przemysłowi (Katowice, Łódź), handlowi i portom (Gdańsk, Szczecin), uczelniom, usługom i turystyce (Kraków, Wrocław, Poznań).

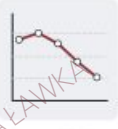
Liczymy mieszkańców

Formularz – w spisie odpowiada każdy mieszkaniec

Obliczenia sprawdzaj dwa razy

Wykres liniowy pokazuje zmiany w czasie

Dane z tabeli porównuj wiersz po wierszu

Przykłady z wyjaśnieniem

Przykład 1. Urodziło się 280 tys., zmarło 400 tys. osób. Przyrost naturalny?
280 – 400 = –120 tys. (ujemny).

Przykład 2. Na 10 000 km² mieszka 1,2 mln osób. Gęstość?
1 200 000 : 10 000 = 120 os./km².

Rolnictwo i przemysł Polski – najważniejsze wiadomości

Teoria w pigułce, przykłady i rozgrzewka

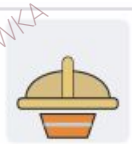
KARTA 1/6

Imię i nazwisko: Data: Wynik: ..... / 9 pkt

Przypomnij sobie

- Warunki rolnictwa: przyrodnicze (gleby, klimat, ukształtowanie) i pozaprzyrodnicze (struktura gospodarstw, mechanizacja, dopłaty UE, rynek zbytu).
- Uprawy: zboża (pszenica, pszenżyto, żyto), ziemniaki, **buraki cukrowe** i pszenica na żyznych glebach (Lubelszczyzna, Kujawy, Żuławy), rzepak; sady – jabłka (grójecko-warecki region sadowniczy).
- Chów: bydło (Podlasie – mleko), trzoda chlewna (Wielkopolska), drób.
- Przemysł po 1989 r.: **restrukturyzacja** – zamykanie nierentownych kopalń i hut, rozwój przemysłu motoryzacyjnego, spożywczego, elektronicznego; specjalne strefy ekonomiczne.
- Energetyka: wciąż dużo energii z węgla (Bełchatów – węgiel brunatny), rośnie udział OZE (wiatr, fotowoltaika); planowana pierwsza elektrownia jądrowa na Pomorzu.

Od pola do fabryki

Kask i kamizelka – bezpieczeństwo w zakładzie

Chleb – od ziarna przez młyn do piekarni

Etykieta mówi, kto wyprodukował towar

Diagram kołowy – części jednej całości

Przykłady z wyjaśnieniem

Przykład 1. Dlaczego buraki cukrowe uprawia się na Kujawach?
Są tam żyzne gleby i dogodny klimat, a także cukrownie.

Przykład 2. Co to jest restrukturyzacja przemysłu?
Przebudowa struktury przemysłu – zamykanie nierentownych zakładów i rozwój nowoczesnych gałęzi.

Zadania

1 **Przyporządkuj czynniki rozwoju rolnictwa.** ___ / 6 pkt

gleby dopłaty UE długość okresu wegetacyjnego mechanizacja ukształtowanie terenu wielkość gospodarstw

przyrodnicze	pozaprzyrodnicze

2 **Największa elektrownia na węgiel brunatny w Polsce to** ___ / 1 pkt

A. Kozienice
B. Opole
C. Bełchatów
D. Połaniec

3 **Uzupełnij.** ___ / 2 pkt

1. Region słynący z sadów jabłoniowych leży koło _____.
2. Hodowla bydła mlecznego rozwinęła się na _____.

Usługi w Polsce – najważniejsze wiadomości

Teoria w pigułce, przykłady i rozgrzewka

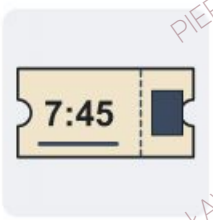
KARTA 1/6

Imię i nazwisko: Data: Wynik: ..... / 6 pkt

Przypomnij sobie

- Transport: drogowy (autostrady A1 – północ–południe, A2 i A4 – wschód–zachód), kolejowy, lotniczy (Lotnisko Chopina w Warszawie), morski, rurociągowy.
- Porty morskie: **Gdańsk** (największy, kontenery, terminal naftowy), **Gdynia**, **Szczecin–Świnoujście** (gazoport LNG w Świnoujściu).
- Łączność: internet, telefonia komórkowa – coraz ważniejsze usługi; handel elektroniczny.
- Walory turystyczne: przyrodnicze (góry, morze, jeziora, parki narodowe) i kulturowe (zabytki, muzea). Obiekty UNESCO m.in.: Stare Miasto w Krakowie i Warszawie, Kopalnia Soli w Wieliczce, zamek w Malborku, Puszcza Białowieska.
- Usługi – sektor zatrudniający najwięcej osób w Polsce (ponad połowę pracujących). **Osiągnięcia Polaków i polskich firm**: gry komputerowe (np. seria „Wiedźmin"), automaty paczkowe, nowoczesne tramwaje i autobusy elektryczne, bankowość mobilna, lot polskiego astronauty na Międzynarodową Stację Kosmiczną (2025).

W drodze

Bilet – godzina odjazdu i miejsce

Pocztówka z wakacji w Polsce

Wi-Fi – bezprzewodowy dostęp do sieci

Rower miejski – wypożyczenie na kilka minut

Przykłady z wyjaśnieniem

Przykład 1. Po co budowano autostrady wzdłuż wschód–zachód?
Łączą Polskę z Niemcami i Europą Zachodnią – ważne dla handlu i transportu tranzytowego.

Przykład 2. Dlaczego Wieliczka przyciąga turystów?
Zabytkowa kopalnia soli z podziemnymi komorami i kaplicami, obiekt UNESCO.

Zadania

1 **Połącz autostradę z przebiegiem.** ___ / 3 pkt

1. A1
2. A2
3. A4

a) Świecko – Poznań – Warszawa (wschód–zachód)
b) Gdańsk – Łódź – Katowice (północ–południe)
c) Zgorzelec – Wrocław – Kraków – Rzeszów

1 ____ 2 ____ 3 ____

2 **Gazoport LNG znajduje się w** ___ / 1 pkt

A. Gdyni **B.** Gdańsku
C. Świnoujściu **D.** Kołobrzegu

3 **Uzupełnij.** ___ / 2 pkt

1. Największy port morski Polski to _____.
2. Kopalnia soli wpisana na listę UNESCO leży w _____.

Pogoda, zmiany klimatu i dziedzictwo przyrodnicze Polski – najważniejsze wiadomości

KARTA 1/6

Teoria w pigułce, przykłady i rozgrzewka

Imię i nazwisko: Data: Wynik: ..... / 7 pkt

Przypomnij sobie

- **Prognozowanie pogody**: w Polsce prognozy i ostrzeżenia przygotowuje Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowy Instytut Badawczy (IMGW-PIB). Synoptycy korzystają z pomiarów na stacjach meteorologicznych, zdjęć satelitarnych, radarów opadowych i komputerowych modeli atmosfery. Prognoza na 1–2 dni jest dokładna, a na kilkanaście dni – tylko orientacyjna.
- **Ostrzeżenia meteorologiczne** mają trzy stopnie: 1. – zjawiska niebezpieczne (np. silny wiatr, oblodzenie), 2. – groźne, powodujące duże straty, 3. – bardzo groźne, mogące wyrządzić szkody o rozmiarach katastrofy i zagrażające życiu. Ostrzeżenia trafiają do serwisów pogodowych, aplikacji i komunikatów służb.
- **Zmiany klimatu Polski** (IMGW-PIB): od 1951 r. średnia temperatura roczna wzrosła o ok. 2,4°C; rok 2024 był najcieplejszy w historii pomiarów – średnio 10,9°C, o 2,2°C więcej niż średnia z lat 1991–2020. Przybywa fal upałów i gwałtownych ulew, ubywa dni ze śniegiem, częstsze są susze, a okres wegetacyjny się wydłuża.
- **Wpływ zmienności pogody**: *rolnictwo* – przymrozki wiosenne niszczą kwiaty drzew owocowych, susza obniża plony, grad i ulewy niszczą uprawy, łagodne zimy sprzyjają szkodnikom; *transport* – gołoledź, mgła i zamiecie utrudniają ruch drogowy i lotniczy, sztormy wstrzymują promy, upał może odkształcać tory i asfalt; *turystyka* – brak śniegu skraca sezon narciarski, deszczowe lato zmniejsza ruch nad morzem i jeziorami, upał i zakwity sinic zamykają kąpieliska.
- **Parki narodowe** – w Polsce jest ich 23 (2026 r.), m.in. Słowiński (ruchome wydmy), Woliński (klifowe wybrzeże), Białowieski (najstarszy, las o cechach pierwotnych, żubry, obiekt UNESCO), Biebrzański (największy, bagna i torfowiska), Kampinoski (wydmy i bagna pod Warszawą), Wielkopolski, Ojcowski, Karkonoski, Tatrzański, Bieszczadzki. W każdym regionie są też **rezerwaty przyrody**, **parki krajobrazowe** i **pomniki przyrody** (np. stare drzewa, głazy narzutowe) – ich listę i mapę znajdziesz w serwisach ochrony przyrody i w urzędzie gminy.
- **Dziedzictwo przyrodnicze** warto chronić, bo: jest ostoją rzadkich gatunków roślin i zwierząt; lasy i mokradła oczyszczają wodę i powietrze oraz zatrzymują wodę w krajobrazie; stanowi źródło wiedzy dla nauki i miejsce edukacji; przyciąga turystów i daje dochody regionom; jest częścią krajobrazu i tożsamości regionu; raz zniszczone często nie da się odtworzyć – należy je przekazać przyszłym pokoleniom.

Pogoda na co dzień

Dziennik pogody – codzienny zapis obserwacji

Okulary przeciwsłoneczne na jasny dzień

Kalosze na deszczową wycieczkę

Termos z herbatą na chłodny dzień

Przykłady z wyjaśnieniem

Przykład 1. Dlaczego prognoza na jutro jest dokładniejsza niż prognoza na dwa tygodnie?
Pogoda zależy od wielu zmieniających się czynników – drobne błędy w danych początkowych z każdym dniem rosną, więc prognoza długoterminowa pokazuje tylko ogólną tendencję.

Przykład 2. Dlaczego Puszczę Białowieską wpisano na listę UNESCO?
To jeden z ostatnich fragmentów lasu o cechach pierwotnych na niżu Europy, z ogromną liczbą gatunków i największą populacją żubra.

Własny region i mała ojczyzna – najważniejsze wiadomości

Teoria w pigułce, przykłady i rozgrzewka

KARTA 1/6

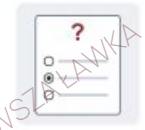
Imię i nazwisko: Data: Wynik: ..... / 12 pkt

Przypomnij sobie

- **Region geograficzny** to obszar wyróżniający się cechami środowiska, gospodarki albo kultury. Największą jednostką administracyjną (regionem administracyjnym) w Polsce jest województwo – granice regionu geograficznego i województwa zwykle się nie pokrywają.
- **„Mała ojczyzna”** to obszar, z którym człowiek się utożsamia: gmina, miasto, wieś albo dzielnica. Jej granice bywają nieostre – wyznacza je poczucie przynależności, a nie mapa.
- **Źródła informacji o regionie**: mapy tematyczne (hipsometryczna, klimatyczna, gleb, gospodarcza), roczniki statystyczne i Bank Danych Lokalnych GUS, strony urzędów gminy i województwa, plany zagospodarowania, muzea regionalne i przewodniki, własne obserwacje w terenie.
- **Schemat opisu regionu** – ta sama kolejność co w opisie kraju: 1) położenie, 2) rzeźba i skały, 3) klimat i wody, 4) gleby i lasy, 5) ludność, 6) gospodarka, 7) walory turystyczne i ochrona przyrody.
- **Struktura demograficzna**: liczba mieszkańców, gęstość zaludnienia (osoby/km²), struktura wieku (przedprodukcyjny, produkcyjny, poprodukcyjny), przyrost naturalny, saldo migracji.
- **Walory turystyczne** dzielimy na *przyrodnicze* (rzeźba, jeziora, lasy, pomniki przyrody) i *kulturowe* (zabytki, muzea, tradycje, kuchnia, imprezy cykliczne). Do tego dochodzi **zagospodarowanie turystyczne**: noclegi, szlaki, wypożyczalnie, informacja turystyczna.
- **Trasa wycieczki krajoznawczej** musi mieć: cel dydaktyczny, punkt startu i mety, kolejne przystanki z czasem, środek transportu, długość i czas przejazdu, koszt oraz zasady bezpieczeństwa.

Skala	1 cm na mapie to	Do czego służy
1 : 10 000	100 m	plan miasta, szczegóły „małej ojczyzny”
1 : 100 000	1 km	mapa turystyczna powiatu
1 : 750 000	7,5 km	mapa województwa

Badam swoją okolicę

Ankieta – pytania do mieszkańców

Kompas – orientacja w terenie

Zdjęcia pokazują, jak zmienia się okolica

Bidon z wodą – przerwa w trasie

Przykłady z wyjaśnieniem

Przykład 1. Czym różni się region geograficzny od województwa?
Region geograficzny wyznaczają cechy środowiska (np. Pojezierze Wielkopolskie), a województwo – granice administracyjne. Jedno województwo może obejmować kilka regionów geograficznych, a region – leżeć w kilku województwach.

Przykład 2. Gdzie sprawdzisz, ilu mieszkańców ma twoja gmina?
W Banku Danych Lokalnych GUS albo na stronie urzędu gminy (w Biuletynie Informacji Publicznej lub strategii rozwoju gminy). Dane są bezpłatne i podawane co roku.

Podgląd • Pierwsza Ławka

Relacje w środowisku – wybrane regiony Polski – najważniejsze wiadomości

Teoria w pigułce, przykłady i rozgrzewka

KARTA 1/6

Imię i nazwisko: Data: Wynik: ..... / 10 pkt

Przypomnij sobie

- **Powodzie – Dolny Śląsk i Małopolska**: ulewy w górach (Sudety, Karpaty), strome stoki i szybki spływ wody tworzą fale powodziowe (1997, 2010, 2024 – Kotlina Kłodzka, Nysa). Straty zwiększa zabudowa terenów zalewowych. Ochrona: wały, zbiorniki retencyjne (np. suchy zbiornik Racibórz Dolny na Odrze), poldery, mała retencja, zakaz zabudowy terenów zalewowych, systemy ostrzegania; sztuczny zbiornik nie usuwa zagrożenia całkowicie (w 2024 r. przerwana została zapora w Stroniu Śląskim).
- **Energetyka – pomorskie i łódzkie**: Pomorze – silne wiatry nad morzem (farmy wiatrowe na lądzie i na Bałtyku), elektrownia szczytowo-pompowa Żarnowiec, budowana pierwsza elektrownia jądrowa (Lubiatowo-Kopalino, gmina Choczewo; prace przygotowawcze od 2025 r.); łódzkie – złoże węgla brunatnego i Elektrownia Bełchatów (największa w Polsce); odkrywka Bełchatów kończy fedrunek w 2026 r., odkrywka Szczerców ma działać mniej więcej do 2036 r.; bloki elektrowni będą wyłączane w latach 2030–2036 (plan PGE), rozwój fotowoltaiki.
- **Strefy podmiejskie Warszawy i Krakowa** (suburbanizacja): szybki wzrost liczby mieszkańców gmin podmiejskich, pola zamieniane na osiedla domów jednorodzinnych, centra handlowe i logistyczne przy obwodnicach, młodsza struktura wieku, codzienne dojazdy do pracy i korki.
- **Migracje a wieś – zachodniopomorskie i podlaskie**: odpływ młodych do miast i za granicę powoduje starzenie się i wyludnianie wsi, zamykanie szkół i sklepów; w zachodniopomorskim po 1989 r. upadły państwowe gospodarstwa rolne (PGR), a na Podlasiu wyludniają się zwłaszcza wsie przy wschodniej granicy. Zmiany w konkretnej gminie (liczbę ludności, saldo migracji, udział osób w wieku poprodukcyjnym) sprawdza się w Banku Danych Lokalnych GUS, porównując dane z kilku lat.
- **Przemiany zatrudnienia po 1989 r.**: konurbacja katowicka – zamykanie kopalń i hut, rozwój motoryzacji (Tychy, Gliwice), usług i firm informatycznych; aglomeracja łódzka – upadek przemysłu włókienniczego, rozwój usług, logistyki (skrzyżowanie autostrad A1 i A2), centrów usług dla biznesu; rewitalizacja fabryk (Manufaktura, EC1).
- **Transport morski a inwestycje – Trójmiasto**: porty w Gdańsku (terminal kontenerowy, Naftoport) i Gdyni (terminal promowy, kontenery) przyciągają rafinerię, stocznie, centra logistyczne, firmy spedycyjne, a także usługi i firmy informatyczne; ważne są autostrada A1, drogi ekspresowe i lotnisko.
- **Turystyka**: Pobrzeże Bałtyku – plaże, wydmy, klify, Słowiński i Woliński Park Narodowy, uzdrowiska; Małopolska – dziedzictwo kulturowe: Kraków (Stare Miasto, Wawel), Królewskie Kopalnie Soli w Wieliczce i Bochni, były niemiecki nazistowski obóz Auschwitz-Birkenau w Oświęcimiu, drewniane kościoły, Kalwaria Zebrzydowska (obiekty UNESCO).

Przyczyny i skutki

Artykuły prasowe o zmianach w regionie

Mapa myśli porządkuje zależności

Zalety i wady – ważenie argumentów

W tekście zaznacz słowa kluczowe

Przykłady z wyjaśnieniem

Przykład 1. Dlaczego zabudowa terenów zalewowych zwiększa straty powodziowe?
Woda zalewa domy i drogi zbudowane w dolinie, a utwardzone powierzchnie nie wchłaniają wody, więc szybciej spływa ona do rzek.

Przykład 2. Czym różni się aglomeracja łódzka od konurbacji katowickiej?
Aglomeracja ma jeden główny ośrodek (Łódź) z mniejszymi miastami wokół, a konurbacja to zespół kilku równorzędnych, zrośniętych miast.

Środowisko przyrodnicze Polski – ćwiczenia podstawowe

KARTA 2/6

Sprawdzam, czy rozumiem podstawy

Imię i nazwisko: ..... Data: ..... Wynik: ..... / 17 pkt

Pamiętaj: współrzędne odczytane z mapy zapisuj w stopniach i minutach.

1 **Rozciągłość południkowa Polski wynosi 5°50'. Oblicz ją w km (1° ≈ 111 km).** ___ / 2 pkt

2 **Oceń prawdziwość zdań.** ___ / 3 pkt

1. W Polsce wyróżnia się sześć pór roku.	P	F
2. Lasy zajmują ok. 50% powierzchni Polski.	P	F
3. Prawie cała Polska leży w zlewisku Morza Bałtyckiego.	P	F

3 **Przyporządkuj masy powietrza do typowej pogody.** ___ / 4 pkt

ochłodzenie i opady duże zachmurzenie silny mróz sucho i słonecznie

polarnomorskie (latem)	polarnokontynentalne (zimą)

4 **Wyjaśnij, dlaczego na pojezierzach północnej Polski jest dużo jezior polodowcowych, a na nizinach i wyżynach środkowej i południowej Polski prawie ich nie ma.** ___ / 2 pkt

5 **Najwięcej jezior jest na Pojezierzu** ___ / 1 pkt

A. Sudeckim **B.** Śląskim

C. Lubelskim **D.** Mazurskim

6 **Przyporządkuj dopływy Wisły do właściwej grupy.** ___ / 5 pkt

San Pilica Narew Bzura Wieprz

dopływy prawostronne	dopływy lewostronne

PIERWSZA ŁAWKA

Ludność i urbanizacja – utrwalenie

Zadania o wyższym poziomie trudności

KARTA 3/6

Imię i nazwisko: Data: Wynik: ..... / 15 pkt

Pamiętaj: odczytując wykres, sprawdź opis osi i rok danych.

1 **Podaj dwa skutki starzenia się społeczeństwa dla gospodarki.** ___ / 2 pkt

2 **Wyjaśnij, na czym polega suburbanizacja, i podaj jej jeden skutek.** ___ / 2 pkt

3 **Wyjaśnij przyczyny dużej gęstości zaludnienia w województwie śląskim.** ___ / 2 pkt

4 **Podaj dwie przyczyny i dwa skutki emigracji zarobkowej z Polski.** ___ / 3 pkt

5 **Oblicz, o ile zmieniła się liczba ludności Polski między rokiem 1946 (ok. 24 mln) a 2025 (ok. 37,3 mln), i podaj tę zmianę w procentach.** ___ / 2 pkt

PIERWSZA ŁAWKA

Rolnictwo i przemysł Polski – ćwiczenia podstawowe

KARTA 2/6

Sprawdzam, czy rozumiem podstawy

Imię i nazwisko: Data: Wynik: ..... / 12 pkt

Pamiętaj: odczytując diagram, sprawdź, czy części sumują się do 100%.

1 Oceń prawdziwość zdań. ___ / 3 pkt

1. Buraki cukrowe wymagają żyznych gleb.	P	F
2. Po 1989 r. w Polsce zbudowano wiele nowych kopalń węgla.	P	F
3. Energia wiatrowa to odnawialne źródło energii.	P	F

2 Połącz region z uprawą lub chowem. ___ / 4 pkt

1. Żuławy	a) jabłka
2. Wielkopolska	b) pszenica, buraki
3. Podlasie	c) trzoda chlewna
4. okolice Grójca	d) bydło mleczne

1 ____ 2 ____ 3 ____ 4 ____

3 Podaj dwa przykłady przemysłu nowoczesnych technologii w Polsce. ___ / 2 pkt

4 Wyjaśnij, czym są specjalne strefy ekonomiczne i dlaczego je utworzono. ___ / 2 pkt

5 Źródłem energii nieodnawialnej jest ___ / 1 pkt

A. węgiel kamienny **B.** woda

C. wiatr **D.** słońce

PIERWSZA ŁAWKA

Usługi w Polsce – utrwalenie

Zadania o wyższym poziomie trudności

KARTA 3/6

Imię i nazwisko: Data: Wynik: ..... / 12 pkt

Pamiętaj: walor przyrodniczy stworzyła przyroda, kulturowy – człowiek.

1 **Wyjaśnij, dlaczego rozwój portów w Gdańsku i Gdyni jest ważny dla gospodarki Polski.** ___ / 2 pkt

2 **Zaplanuj trzydniową wycieczkę po Małopolsce, wybierając po jednym obiekcie przyrodniczym, kulturowym i UNESCO.** ___ / 3 pkt

3 **Wyjaśnij, co to jest turystyka zrównoważona, i podaj przykład.** ___ / 2 pkt

4 **Podaj dwa skutki budowy autostrad dla regionów, przez które przebiegają.** ___ / 2 pkt

5 **Oceń prawdziwość zdań.** ___ / 3 pkt

1. Polska firma rozpowszechniła automaty paczkowe w wielu państwach Europy.	P	F
2. Polskie gry komputerowe sprzedają się na całym świecie.	P	F
3. Transport morski jest najdroższym sposobem przewozu dużych ładunków.	P	F

PIERWSZA ŁAWKA

Pogoda, zmiany klimatu i dziedzictwo przyrodnicze Polski – ćwiczenia podstawowe

KARTA 2/6

Sprawdzam, czy rozumiem podstawy

Imię i nazwisko: Data: Wynik: ..... / 12 pkt

Pamiętaj: czytając komunikat, sprawdź, jakiego zjawiska i jakiego obszaru dotyczy.

1 Oceń prawdziwość zdań. ___ / 3 pkt

1. Rok 2024 był w Polsce najcieplejszy w historii pomiarów.	P	F
2. Zmiany klimatu sprawiają, że zimy w Polsce są coraz mroźniejsze i bardziej śnieżne.	P	F
3. Ostrzeżenia meteorologiczne IMGW-PIB mają trzy stopnie.	P	F

2 Przyporządkuj skutki pogody do działu gospodarki. ___ / 6 pkt

wymarznięcie ozimin opóźnienia pociągów po zerwaniu sieci trakcyjnej
odwołane rejsy promów w czasie sztormu krótszy sezon narciarski zboże położone przez nawałnicę
zamknięte kąpieliska z powodu zakwitu sinic

rolnictwo	transport	turystyka

3 Wyjaśnij, do czego prognoza pogody przydaje się rolnikowi, a do czego kierowcy. ___ / 2 pkt

4 Największym parkiem narodowym w Polsce, chroniącym bagna i torfowiska, jest park ___ / 1 pkt

A. Biebrzański
B. Gorczański
C. Ojcowski
D. Wielkopolski

CO JESZCZE JEST W ŚRODKU

Geografia, klasa 7 – pakiet 7 zestawów (42 karty pracy)

Podgląd pokazał 12 z 82 stron. Pełna wersja: 82 stron A4, PDF do druku i DOCX do edycji.

- Pogoda, zmiany klimatu i dziedzictwo przyrodnicze Polski – zestaw 6 kart pracy z kluczem, klasa 7
- Własny region i mała ojczyzna – zestaw 6 kart pracy z kluczem, klasa 7
- Relacje w środowisku – wybrane regiony Polski – zestaw 6 kart pracy z kluczem, klasa 7
- Rolnictwo i przemysł Polski – zestaw 6 kart pracy z kluczem, klasa 7
- Ludność i urbanizacja – zestaw 6 kart pracy z kluczem, klasa 7
- Środowisko przyrodnicze Polski – zestaw 6 kart pracy z kluczem, klasa 7
- Usługi w Polsce – zestaw 6 kart pracy z kluczem, klasa 7

Kup pełną wersję – plik od razu na e-mail
pierwszalawka.pl/material/geografia-klasa-7-pakiet-zestawow-kart-pracy